

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 47 (22976)

2024-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

ГЪЭТХАПЭМ и 16

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

МАКЪ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Къэралыгъом инеуш
ТЫХЭДЭ

Урысые Федерацием и Президент ихэдзынхэм яапэрэ мафэ кызэтынэклыгъ. Адыгеим щыпсэурэ нэбгырэ 121764-мэ амакъэ атыгъ. Ар хэдзаклоу атхыгъэхэм япроцент 35,65-рэ мэхъу.

А. Гусев

Пчэдыжым сыхъатыр 8-м хэдзыплэ 268-мэ лощлэныр аублагъ. Зэпыгуыо имылэу ахэм сыхъат 12-рэ лощ ашлагъ. Адыгеимклэ апэрэхэм ащыщэу АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат хэдзынхэм ахэлэжыгъ.

Республикэм ипачэ Мыекыуапэ иклэлэцлыкыу лэаплэ щызэхэщэгъэ хэдзыплэу N 142-м клуи, ымакъэ щитыгъ. Джащ фэдэу федеральнэ инспектор шхъалэу Сергей Дрокинымрэ АР-м и Апшэрэ хыкум итхьаматэу Шумэн Байзэтрэ мы хэдзыплэм щыхэдагъэх.

АР-м хэдзынхэмклэ и Гупчэ

комиссие кызэритыгъэмклэ, хэбзэукуоныгъэхэр амышлэу Адыгеим мэкъэтыныр щырагъэжыгъ. Ар зэрэклорэм ренэу гъунэ лъафышт. Кандидатхэм, УФ-мрэ АР-мрэ я Общественнэ палатэхэм ацлклэ хэдзынхэм ахэлэжъэнхэу лыпплэкло миным ехъу атхыгъ.

АР-м и Общественнэ палатэ общественнэ лыпплэнымклэ Гупчэ (ЦОН) щызэхашагъ. Мэкъэтыныр зэрэклорэм гъунэ зэрэлафышт мониторхэр ащ члагъэуцуагъэх. Игъом видеотехыныр рагъэжыгъ.

Адыгеим и Лышхъэ къэбар-

лыгъэлэс амалхэм ялофышлэхэм зэдэгущылэгъу задешлым, УФ-м и Президент ихэдзын политическэ хъугъэ-шлэгъэшхоу зэрэ-

щытыр кыыхигъэщыгъ ыкли республикэм исхэм чаныгъэ кыызхагъэфэнэу, хэдзыплэ чыплэхэм яклплэнхэш, амакъэ атынэу къяджагъ. Къумпыл Мурат зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, хэдзынхэр зырагъэжыгъэ апэрэ мафэм ипчэдыж Адыгеим ихэдзаклохэр чанэу хэдзыплэхэм якыуалэхэу рагъэжыгъ, чыплэ заулэмэ чэзыухэр ащыплэгъуштыгъэх. Агу лэтыгъэу, клэлэцлыкыухэр ягу-сэхэу, ащыщхэм лъэпкэ шъуашэхэр ащыгъэхэу, анэгъу зэлу-хыгъэу хэдзыплэхэм цыфхэр къякыуалэх.

«Цыфхэм шхъафитэу амакъэ атынымклэ республикэм ищыкыгъэ амалхэр щызэхашагъэх. Хэдзынхэр щынэгъончъэу, шхъэихыгъэу клонхэмклэ пэшлорыгъэш лощтхэбзэбэ зетхыгъ. Тиреспубликэ щыпсэурэ нэбгырабэмэ Президентым ихэдзынхэм уахэлэжъэным мэхъанэшхо зэрилар къагурылоу сэгугъэ. Тащыщ пэлчэ ымакъэ зыфитырэм елытыгъэшт хэгъэгуми, республикэ гупсэми янеушрэ мафэ зыфэдэщтыр. Тикъэралыгъо тапэклэ хэхъоныгъэ зэришлышт лъэныкхор тэры кыыхэзыхыштыр. Сэ сымакъэ

стыгъахэ, республикэм ис пстэу-ми сыкъяджэ мэкъэтыным хэлэжъэнхэмклэ фитыныгъэу ялар кыызфагъэфедэнэу», — кыы-луагъ Къумпыл Мурат.

Чанэу
къеклолагъэх

Чыплэхэм лощ ащызышлэ-щтыгъэ хэдзыплэхэм ащыщыбэм чэзыухэр зэралутыгъэхэм цыфхэр къэралыгъом кырыклоштым хэлэжъэнхэу зэрэфаблэхэрэр кыызэригъэлагъорэр общественнэ лыпплаклохэм къауагъ. Псэуплэу Тульскэм ия 77-рэ хэдзыплэ илпыпплаклохэм кыызэрэхагъэщыгъэмклэ, пчэдыжым сыхъатыр 6-м къеклола-гъэхэри къахэклыгъэх.

— Цыфхэр бэдэдэ мэхъух. Хэдзыплэхэм ренэу зыгорэ ачлэтыгъ, хэдзаклохэр зэпы-мыоу къекыуалэщтыгъэх. Нэшлугушлэхэу, ягуапэу амакъэ аты. Хъугъэ-шлэгъэ дэй зи дгъэу-нэфыгъэп, апэрэ мафэр тын-чэу, дахэу реклокыгъ, — кыыт-филотагъ я 77-рэ чыплэ хэдзыплэм иобщественнэ лыпплаклоу Елена Шабалина.

(Иклэух я 2-рэ нэклуб. ит).

А. Гусев

Къэралыгъом инеущ тыхэдэ

А. Балабась

АР-М и ПЬИШУХЪЭ И ТГ-КАНАД

(ИкIэух).

УФ-м и Президент Іэнатіэ
техьанхэмкІэ кандидатиплыми
ялпыпІакохэр хэдзыпІэхэм
ачІэсых, ахэм ялофшІэн хэдзын-
хэм яятІонэрэ ыкІи яцэнэрэ
мафэхэми паублэжышт.

Яунэхэм арысхэу

Хэдэвлэхэу кызылауахыгээ-
хэм ямыклоглэшүүштхэм амал
аратыгь юнэхэм зэрарысхэу
амакъя атынэу. Мыхэм кяхеу-
бытэх сымаджэхэр, сэкъят-
ныгьэ зилэхэр, сымэджэ хы-
лээхэм апэсхэр ыкии нэмык
ушхьягүүхэр зилэхэр. Юнэхэм
арысхэу зымакъя зытыштхэу
лээу зилэхэм ядэж мэфэ ре-
нын афэклагүүх чыплэ хэдэ-
плэ комиссиехэм ахэтхэр. Ахэм

хэушъхьафыкыгъэ къэмланхэу
мышъур зытедзагъэхэу зэдэ-
гъэпклагъэхэр алыгъыгъэх.

Шууинэхэм шууарысэу шуу-
макьэ шуутын фаеу хуугэмэ,
шууэпхыгээ хэдзыпэм шуу-
теу ыкйи юфым изытет яшуулу.
Шууилахыылхэри, социалнэ ю-
фышлэу кышшоппхыгэхэри шю
шүуцэкэкэ афитеошүуштых.

**Адыгеим
ынаІэ атетэу**

УФ-м и Президент ихэдзын-
хэм яапэрэ мафэ зымакъя
зытыгэхэм ашыщих респуб-
ликэм ыналэ зытет Геническэ
районым шыпсэухэрэри. Къум-
пыл Мурат и Телеграм-ка-
нал кызэрэшитгыэмклэ, мы
районым шыш къошхэмкы мэфэкл

шыкэм тетэу хэдзынхэр афы-
зэхашагъэх.

— Президентым ихэдзын-
хэр кээралыгом кыхыхахыг-
гэ шольпырыклэхэмн ащэкlox.
Геническэ районым шыпсэу-
хэрэм Адыгеим икыгэз ар-
тистхэм оредхэр кьафалагь
— нэбгыриш хуэр купэз «Веч-
ный огонь» зыфиюрэр ащ шыл.
Хэдзынхэм кьякюлэгэз псту-
ми щэе стырыр, адыгэ кьуаер,
адыгэ шхыныгохуэ хьалы-
жьор, пэлкьаор апагохы, —
кьылоотагэ Лышыхьэм.

**МэфэкI шыпкъэ
афэхьугъ**

Мыекъуапи хэдзынхэм яапэрэ мафэ мэфэкI шыкIэкIэ шыреклокIыгъ. ГушыIэм пае, я

Шъолъыр пэорышэнымкэ АР-м и Гупч

116-рэ мыекьопэ чыплэ хэ-
дын комиссием Масленицэм
ишхыныгьо шъхьалэу тхужьэу-
тэхэр шагощыгъэх. Хэдыплэ-
хэм ащыцхэм Мыекьуапэ итвор-
ческэ купхэм кэзгэльэгьонхэр
къашатгъэх.

ШЪУГУ КЪЭДГЪЭК|ЫЖЬЫН. ГЪЭ-

тхалэм и 16-м ыкли и 17-м пчэдыжым сыхьатыр 8-м кый-
щегъэжъагъэу пчыхъэм сыхьа-
тыр 8-м нэс хэдзыплэхэм лф
ашлэшт.

**Къэбары хэутыным
фэзыгъэхъазырыгъэр
Александра БАЛАБАСЬ.**

Джэпсаль

Анахь мэхьанэшхо зигэ обществен-
нэ-политическэ хьугьэ-шэгьэшхохэм
зыкIэ ащыц непэ тихэгъэгу шыкIорэр.
Ипшэрыл зэригъэзкIэн фаемкIэ ар
тащыц пэпчкIэ ушэтыпIэ ин хьушт.
Уарысе Федерацие и Президент
ихэдзынхэм зэрахэлэжэхэрэм кы-

ушыыхатышт я Хэгъэгү кырыкшотым
зэригъэгүмэкыхэрэр, шылакэр нахышлы
ашымэ зэрашоигъор. Хэдзынхэм ты-
захэлажкэрэм ти Президентэу хуштым
Хэгъэгүм инеушыр мафэ зыфэдэщтыр
кыгъэнэфэнынклэ цыхэм зэрэфэтшырэр
кьэдгъэшыпкьэжыным.

Анахъэу кыдгурылон фаер Урысыем и Президент ихэдзынхэр IэкIыб къэрал политикэмкIи, экономикэмкIи джэгъо-

Гууныгээ кызыщытфыря!э лъэхъаным
зэрэтефагээр ары.

Хэгэгулм, шууглүсэхэм, шуушхыэ
кварыкштым тэрээу шуягулшыс!
Набгырэ пэпчэ фитыныгэ ил зыфаер
кыишынэу. Арыш, ар кыызфэжугэ-
фед, тизыкыныгээр тизегурыланыгээр
кэжэжугэшыпкэжэ.

Тичыплэгъу лъаплэхэр, Адыгэ Республикэм шыпсэурэ лъапкь зэфэшхьафхэр

зы унэгъо зэгурыложьэу зэрэзэдэпсэу-
хэрэм зэкIэмн тырэгүшхо.

Зэдытиунэ Урысыем мамырныгээрэ
щылэклэшлурэ илдынхэр тэрклэ пстэуми
анахь льял.

ЛЫМЫЩЭКЪО Рэмэзан.

Урысые общественнэ-кэзралыгьо
организациеу «Урысыем шыпсэурэ
лэпкэхэм я Ассамблее» и Адыгэ
шъолъыр къутамэ итхьамат.

Гъэтхэпэм и 18-р — Къырым Урысыем къызщыхэжажыгъэ Маф

Илъэси 10 гъогу къызэдэткIугъ

Къырым игъатхэ фэгъэжыгъэ зэхажыу икIыгъэ илъэсым АР-м щылагъэм Адыгеим и Пышхъуэу Къумпыл Мурат къыщыгушылэ-зэ, тизэдэгъэштэныгъэрэ тизэ-къотныгъэрэ тызэрарыгушхорэр къыщыгушылэ.

— Урысыем зыкIыныгъэ илъэу тапэки щылэкIэшлэ зэрэщэгъэ-псыщтым икIэкIуапIэу ахэр ренэу щытыгъэх ыкIи къэнэжы. 2014-рэ илъэсым Къырым Урысыем къызэрэхэжажыгъэм Донбасс щыпсэхуэрэм гугъапIэ къаритыгъ тарихъ зэфагъэр зыпкэ зэриуцожьыщтымкIэ, янеу-щырэ мафэ нахышлэ зэрэхушут юфтхэбзэхэми ащ нахъ афигъэ-чэфыгъэх. Непэ Урысые Федера-цием и Улэшыгъэ КIуачIэхэм яфэшьошэ щыпкыу тарэгущо, Урысыем и Президентэу Влади-мир Путинэм, Апшээр Главно-командующым иунашэо тетэу зидзэкIолI пшээрлэ зэрифэ-шъуашэу зыгъэцакIэхэрэм, Ук-раинэм инационалистхэм апэ-шлукIорэ хэушхэафыкIыгъэ дзэ операцием илъэхъан лыхъуж-ныгъэ зезыхъэхэрэм инэу ты-зэрафэразэр къэтэлэ», — **къы-хигъэщыгъэ Къумпыл Мурат.**

Тарихъыр

Къэралыгъо гъэпсыкIэм ылъэ-ныкъокIэ дунэе опытуу щылэр зэкIэ Къырым къызэринэкIыгъэ пIомы ухэукощтэп. Республикэр президент ыкIи парламент шы-кIэмкIэ агъэлорышлэу, конститу-ция ыкIи полномочиэхэр имы-лэхэу уахтэ къыхэкIыгъ, лъэкпкыи социальнэ зэмызгъыны-гъэхэр къитэдженхэм ишынагъо шхэащтэу хуыгъэ. Ау а пстэу-ри Къырым щыпсэхуэрэм къы-зэранэкIыным, къэралыгъом, хэбзэ къулыкъухэм лъэкпкэ зэ-фыщытыкIэ тэрэххэр зэдырIа-ным фэкIуагъэх. Ащ ишлугъэкIэ автоном республикэм социаль-нэ-экономикэ хэжыныгъэхэр ышынхэ ылъэкIыгъ.

Шыгу къэдгъэкIыжын, 1921-рэ илъэсым чъэпыгъом и 18-м РСФСР-м хэхээрэ Къырым АССР-р зэхашагъ. Къэндзалхэр, ермэлхэр, болгархэр, урымхэр, нэмыцхэр, нэмыкI лъэкпкхэр 1944-рэ илъэсым жьоныгуа-кIэм Къырым рагъэкIыгъагъэх. 1954-рэ илъэсым мэлъыфэгъом Къырым хэкур Украинскэ ССР-м хагъэхагъ. Джы къызнэсыгъэ-ми а лъэбэкIур мьтэрэзыгъэу цыфхэм, политикхэм алытэ. ЫпэкIэ къызэрэщытIуагъэу, 2014-рэ илъэсым Къырымрэ Севас-топольрэ Урысыем къыхэхэ-жыгъэх.

2013-рэ илъэсым, шэкIогъом Украинэм политическэ кризи-сыр къызыщэжъэм, Президентэу В. Януковичрэ Азаровыр зипэ-щэ Правительствэмрэ «евроин-теграцием» еплъыкIэу фырялэм Къырым ипашэхэм дырагъэ-штагъ. Къырым и Парламент хэтхэм зэралыгъагъэмкIэ, оппо-зицием изекIуакIэ къэралыгъом

Республикэу Къырымрэ къалэу Севастопольрэ Урысые Федера-цием къызэрэхэжажыгъэхэр хуыгъэ-шлэгъэшхоу тарихъым хэхъагъ, тызызэгъусэр илъэси 10 мэхъу. Мыщ фэгъэжыгъэ мэфэкI Iоф-тхэбзэхэр шьолыр пстэуми илъэс къэс ащызэхашэх.

иль экономическэ ыкIи полити-ческэ зыпкытыныгъэр зэщэгъа-кыо. Ащ дакIоу Автономнэ Республикэу Къырым и Апшээр Совет Урысыем ишъолырхэм адырIа нывджэгъуныгъэ-зэпхы-ныгъэр агъэпытэнэу цыфхэм къяджагъ. Ау цыф къызэры-кIохэм алорэм, яеплкъы Украинэм ипашэхэм дырагъэштэн адагъэп. Къырым изакъоп, До-нецкэ ыкIи Луганскэ хэхуэхэм ащыпсэхуэрэри законом димыштэу хабзэр зыубытыгъэ политикхэм апэуцужыгъэх. Ащ къыкIэлъыкIуагъэр непэ зэкIэми дэгъоу тэлэгъу. Ау Къырымрэ Севастопольрэ янасып къыхыгъ, Урысыем къыхэхэжынынхэмкIэ цыфхэр бэшагъэу зыкIэхъопсы-цтыгъэхэ референдумыр зэхэ-шагъ, нэужым тикъэралыгъо ишъолырхэм ащыш хужыгъэх.

Илъэси 10-кIэ узэкIэлэбэжымы, Къырым щыкIогъэ референду-мым зэфэхысыжыу фэхъугъэ-хэм къызэрагъэлэгъуагъэмкIэ, ымакъэ ытыным ифитыныгъэ зилэ цыфхэу хэдзыпIэ участк-хэм къыкIолIагъэхэм япроцент 96,7-м ехъумэ Къырымрэ Севастопольрэ Урысыем хэхэ-жынынхэм дырагъэштагъ. УФ-м и Президентэу Владимир Пути-ныр зыкIэтхэгъэ унашъом диштэу ахэр Урысыем исубъектхэм ащыш хуыгъэх.

ЗэхъокIыныгъэхэр

Тарихъ мэхъанэшхо зилэ хэдэныр цыфхэм зашыгъэр илъэси 10 хуыгъэ, Къырымрэ

къалэу Севастопольрэ ащы-псэхуэрэр ащ рыкIэгъожьхэрэп, ядэжэ, яунэ къагъэзэжыгъэу алытэ.

Къэбарлыгъэлэс амалэу «Аб-зац. Медиа» зыфилорэм 2023-рэ илъэсым изэфэхысыжыхэм ате-тэу къызэрэхуытыгъэмкIэ, илъэ-сигъом къыкIолI Къырым иэко-номикэ сомэ триллион 1,4-рэ халхъагъ. Ащ щыцэу миллиард 820-р — бюджетым, нэмыкI къэкIуапIэхэм къахэкIыгъ. Мы уахтэм а республикэм ишъол-лыр сомэ миллиард 580-рэ зыосэ инвестпроект мин 1,5-м ехъу щыпхыращы.

Мы аужырэ илъэхэм хэпшы-кIэу Къырым нахъ зетегъэпсы-хъагъэ, кIэракIэ зэрэхуыгъэр цыфхэм къыхагъэщы. Зыщыб-гъэлсэфынкIэ гупсэфыпIэ чы-пIэ зэрэхуыгъэм зекIуабэ зэрэ-щалIэ. Псэолъэшыним ылъэны-къокIэ илъэси 10-м шашлагъэм фэдиз Къырым егъаши шалъэ-гъугъэп. Европэм анахъ кIыхъэу ит Керченскэ лъэмыджэу ашл-гъэм джы хы ШуцIэм ыкIи Азовскэм изыгъэпсэфыпIэхэм рекIолэнхэ алыкIы. Къырым хыгъэхуэнэм километрэ шъэ пчъагъэ хуэрэ гъогукIэхэр ща-гъэпсыгъэх, гъогужьхэр агъэц-кIэжыгъэх.

Керчэ къыкIэу Севастополь екурэ гъогушхоу «Таврида» зы-филорэр хъазыр. Ар километрэ 250-рэ мэхъу, лъэныкъуипIэу урыкIошъунэу гъэпсыгъэ. Джы-рэ лъэхъаным диштэрэ авто-магистралэу Симферополь къэ-

зыухъэу Евпаторие ылъэныкъо екурэри аухыгъ.

Электроэнергиеер Киев къафы-зэпиупкIыти, шункIым зэрэхэ-сыгъэхэр щылэжъэп. Джы хыгъэ-хуэнэм проценти 100-м шокIэу электроэнергиеер илэ хуыгъэ, ары пакIошэ, къелырэмкIэ Урысыем ичыпIэхэу зищыкIагъэхэм адэ-гуащэ.

Илъэсипшым къыкIолI зэрэзэ-тегъэпсыхъагъэмкIэ федеральнэ медицинэ гупчэшхохэм янэкъо-кун зылъэкIышт сымэджэщхэр ыкIи IэзапIэхэр, еджэпIэ ыкIи кIэлэцIыкIу IыгыпIэ шъэ пчъа-гъэхэр шашыгъэх. ХъакIэщ 60-м ехъу кIэу цызэтIуагъэпсыхъагъ. Сомэ миллиард 48-рэ зыосэ проектэу пхыращыгъэм ишлугъэ-кIэ зашъохэрэ псыр зэтыра-гъэуцон алыкIыгъ.

Мы уахтэм хэушхэафыкIы-гъэ дзэ операциер гъунэгъоу зэрэщыкIорэм ыпкэ къыкIыкIэ зекIоу къакохэрэм япчъагъэ бэдэдэкIэ къыщыкIагъ. Гушылэм пае, 2022-рэ илъэсыр тштэмэ, мы республикэм зекIо миллиони 6,5-рэ фэдиз щылагъ. Ащ ыпэрэ илъэсым ебгъэпшэмэ, ар милли-они 3-кIэ нахъ макI. Ар гумэкIы-гъоу щыт шьолыр бюджетым анахъ къэкIолIэ шхъалэу зекIоньр илэш. ЗекIохэр нахыбэу къе-щэлIэгъэнхэмкIэ Къырым ищынэ-гъончъагъэ нахъ гъэпытэгъэныр хэкIыпIэу экспертхэм алытэ.

ЕплъыкIэхэр

Къырым Урысыем хэхэжыны-нэу зэрэхуыгъэм икIыныгъохэм,

а лъэбэкIум ащ щыпсэхуэрэ цыф-хэм шлугъэу къыфихыгъэм еплъыкIэу фырялэр нэбгырэ заулэхэм къядгъэлуагъ.

ПЭНЭШЪУ

Аскэрбий,
гуманитар уишэтынхэм
апылэ Адыгэ республикэ
институтым тари-
хымыкIэ иотдел инауцнэ
Иофшылэ шхъагъ:

— Урысые Федерациемрэ Къырымрэ язэфэщытыкIэ тари-хымы чыжъэу къыщэжъэ. Къы-рым хъаным икIэралыгъо за-гъэпсым, я 15-рэ лIэшлэгъом, Тыркуер лъэшэу къыготыгъ ыкIи чыгухэр лъэныкъо зэфэшьхэа-хэм ащаубытынхэм ыуж итыгъэх. Урысые-къырым, адыгэ-къырым зэфыщытыкIэхэр къыхэхэагъэх, бэ тарихымы хэхъухагъэр. ЕтIа-нэ я 2-рэ Екатеринэ иунашъокIэ Пшызэ иджабгъу нэпкэ, Къырым хыгъэхуэнэр Урысыем къыха-гъэхэагъэх. Уахтэр лъыкIуа-тэзэ, Украинэм ар ратыжы. Къырым къырыкIуагъэр бэ. Сыд фэдэрэ зэхъокIыныгъэу дуна-им техъухъэхэрэм геополити-кэр алытэ. 2014-рэ илъэсым В. Путинэм ышыгъэ унашъом Къырым щыпсэхуэрэ цыфхэм процент 90-м ехъоу кыдыра-гъэштагъ ыкIи ягуапэу Урысыем къыхэхэагъэх. Илъэсипшым къыкIолI ашыгъэ лъэбэкIум ящылэкIэ-псэукIэкIэ мэхъанэшхо зэрилагъэр джы къэнэфагъ. Анахъ шэпхэшлэхэм адиштэрэ псэукIэ амалхэр афагъэлсыгъэх, неушрэ мафэм яцыхъэ телъэу мэпсэху, ашыгъэ лъэбэкIум кIэгущылух. Анахъ шхъагъэр — лъэкпкэ зэфэшьхэафыбэу щы-псэхуэрэм язэфыщытыкIэ нахъ пытэ хуыгъэ.

Рузана Б.,
илъэс 42-рэ ыныбжэ,
унэе предприниматель:

— Къырым Урысыем къыхэ-хэагъэ, Керчэ лъэмыджышхор зашыгъэм къыщэжъагъэу тиунагъокIэ илъэс къэс гъэпсэ-факIо ащ тэкIо. Гъогур зэлухы-гъэ зэрэхуыгъэм шлугъэу къы-хыгъэр макIэп, зыгъэпсэфыным-кIи, щэфын-щэжынымыкIи. Зыгъэ-псэфыпIэхэр, хъакIэщхэр гулэты-пIэу, къэбзэ-лъабзэхэу зетегъэ-псыхъагъэх, уасэхэри, нэмыкI-хэм ялытыгъэмэ, нахъ макIэх. Илъэс къэс хэпшыкIэу нахъ кIэракIэ мэхъу. Хэушхэафы-кIыгъэ дзэ операциер зыра-гъэжыгъэ илъэсми тыщылэгъ, ау икIыгъэ гъэмафэм кIэлэцIы-кIухэм нахъ татешыныхыи ащ тыкIуагъэп.

Хэутыгъэ зэфэшьхэафхэр
къызфигъэфедэхэзэ
зыгъэхэазырыгъэр
IШЪЫНЭ Сусан.
Сурэтхэр: А. Гусев.

Гьэтхалэм и 17-р — Адыгэ Республикэм и парламентаризмэ и Маф

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэу, Адыгеим и муниципальнэ образованиехэм ялыккы куулыкхуэхэм я депутатхэу лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Адыгэ Республикэм и парламентаризмэ и Мафэ фэш! тышфугуш! Тиреспубликэ и депутатхэу хэбзыхуэханымккэ ищыккэгъэ амалхэр зехыхэрэр, мэханэшхо зилэ законхэр зыштэхэрэр мы мафэм тэгъэлъалэх. Зипшээрылхэр елолэнчэу зыгъэцэкхэрэр, хэзаклохэм ялофыгъохэм язэшохынккэ афэлъэкыштыр зышлэрэр, щылаккэм ипчэгу ит, хэбзэ куулыкху пстэу-ми шуагъэ кытэу адэлэжьэрэр, Адыгэ Республикэми, Урысыеми яхэхьоныгъэ зилахышлэу хэзышыхэрэр депутатхэм тызэрафэразэр непэ къэтэлэ. Парламентаризмэмккэ хэбзэшлэхэр тапэки зэрэлъагъэккэотэштхэм, депутатхэм

нахь зызэрагъэчаныштым, Адыгеим ихэхьоныгъэ ялахышхо зэрэхашыхыштым тыхыхэ телъ.

Ныбджэгъу лъапкхэр, псауныгъэ пытэ, щылаккэшлэу шыуилэнэу, Адыгеими, Урысыеми яфедэ зыхэлэ лэфэу ешхуыжьэхэрэм гъэхьагъэхэр ащышхушынхэу тышфугуш!о!

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу, Урысые политическэ партией «Единэ Россияем» и Адыгэ шьолыыр къутамэ и Секретарэу КЪУМПЫЛ Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЭР

Ныбжыккэ хэмрэр хабзэмрэр зэрешых

Ныбжыккэ парламентэу АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм щызэхашагъэм изэлугъэккэгъоу мы уахьтэм лэф зышлэрэм ипащ Эвелина Ананникова. Ащ даклоу ар «Сириусым» и административ хыкум ухьумэнымккэ иотдел щэлажэ.

Эвелина Мыекхуапэ кышыхуыгъ, щаплугъ. Я 22-рэ гимназием ыуж народнэ хызмэтымккэ ыккэ къэралыгъо куулыкхуемккэ Урысые академией УФ-м и Президент дэж кышыхуыгъахыгъэм и юридическэ факультет кыуыгъ.

Джыри студентхэу исэнэхьат апэрэ лъэбэкхуэр щышыхуэхэу зырегажхэм ыккэ пшэзшэ чанэу, зипшээрылхэр гуетыныгъэ илэу зыгъэцэкхэрэр, шэныгъэ дэгъу зылэккэлэу зыкхэзыгъэлэ-гъуагъэр къалэм ипрокуратурэ лэф щышлэнэу рагъэблэгъагъ. Ащ прокурорым иобщественнэ лэпылэгъоу зэрэщылэжхэ-гъэм исэнэхьат хэгъозэнымккэ амалышлэу кыыритыгъ. Ар Мыекхуапэ къэлэ административ юристэу зылохьэм кышыхьэ-пэжыгъ, специалист кызызрыклом щыригъажы охьтэ ккэлым административ иправовой Гьэлорышлэлэ ипащэ игодзэ лэнатлэ нэсыгъ.

Адыгеим и парламентаризмэ и Мафэ ипэгъоккэу Эвелина гушылэгъу тыфэхуыгъ.

— Ныбжыккэ парламентым ухэхьанэу сидзущтэу хуыгъа?

— 2020-рэ ильэсым кышыхьагъэу Урысые политическэ партией «Единэ Россияем» сыхэт. Ащ игъэцэккэ Комитет иунашхуэ Ныбжыккэ парламентым сыхэхьанэу сикандидатурэ кырагъэу-цуагъ. Сисэнэхьатккэ сылыккэотэнымккэ ащ джыри шэныгъэ тедзэ кызызрэситы-щтыр, ишуагъэ кызызрэсэкыштыр кыд-дэспытэхы, сигуапэу ар сштагъэ.

— Ухэхьэгъэ закхуу щымытэу, Ныбжыккэ парламентым ури-пащ. Сыда орккэ а лэнатлэр?

— Хэбзэгъуэуцугъэхэм ягъэпсын пшэ-дэккыж ин зыхэлэ лэфэу сэлъытэ. Гушыл-лэм пае, ныбжыккэ ыккэ нэмыккэ орга-низациехэм зэпхыныгъэ адытилэу лэф адэтэшлэ. Ахэм яупкхэр, ялофыгъохэр кытаыхылэх. Цыхьэ кызызэрэфашырэр ащ кьеушыхьаты. Ар къэдгъэшхыпкэ-жыын фае. Непэ зигъо зэфэхьысыж пшыным мэханэшхо ил. Щысэ къэсхын. Блэккыгъэ ильэсым Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу Мамый Даутэ студентхэм зэлуккэгъоу адырилагъэм парламентым кызыдхэт силофшлэгъухэр сигъусэхэу тыхэлэжхэагъ. Стипенди-хэр ары зигугъу тшыгъагъэр. Тызэхэушыл-лэжхэу, уздэлэжхэу, бгъэккэжыын зыщыл-лэгъэ лэфыгъоу ар зэрэщытыр нафэ кхэхуыгъ. Ныбжыккэ политикэмккэ ап-шээрэ еджаплэм ипроректор тигъусэу зэдэтшлэгъэ лэфшлэным ишуагъэккэ мыщ фэгъэхьыгъэ хэбзэгъуэуцугъэм зэхьоккы-ныгъэхэр фэшылэгъэнхэу предложение дгъэхьазырынышлэ, Ныбжыккэ парла-ментэу УФ-м и Къэралыгъо Думэ щы-зэхашагъэм дгъэхьын тлэккыгъ.

— Мыщ лъыпыдагъэу Ныбжыккэ парламентэу узипащэм илофшлэн укыте-гушылэгъагъэм дэгъуыгъэ. О уи-

илофшлэ, сыда ащ имэхьанэ?

— Хэбзэгъуэуцугъэхэм афэшылэгъэн фэе зэхьоккыныгъэу тлэйтэхэрэм ягъэхьазы-рын тыдэлажэ. Законихуыхьанымккэ ккэшаккэ зыгорэм фэхурэп Ныбжыккэ парламенты. Предложениехэр егъэхьа-зырхэшлэ, Къэралыгъо Советым — Хасэм фегъэхьых. Ахэм кыпкырыккыгъэ пра-вовой актэу зэхэгуэуцагъэм тилофшлэн шуагъэ кызызритыгъэр кьеушыхьаты.

Ащккэ лъэбэкхушлэхэр тшыгъэх. Тизэлугъэккэгъу ильэситлэу нахьыбэ мыхуыгъэми лэф зышлэрэр, Къэралыгъо Советым — Хасэми, Ныбжыккэ парламентэу УФ-м и Къэралыгъо Думэ щызэхашагъэми зигъо тлэгъурэ лэфхэм япхыгъэу мы-

маккэу афэдгъэхьыгъ. Ахэр ныбжыккэ политикэм имызагъоу, унэгъо ныбжыккэ-хэм чыгу лэххэр ятыгъэнхэм кыш-щегъэжыагъэу стипендиехэм анэсыжхэу япхыгъэх.

Ныбжыккэ парламентым ныбжыккэ-хэмрэр хабзэмрэр зэрешых, хэбзыху-хьан лэфшлэным хэлпчын умылэккышт лэхуэу щыт. Лэфыгъор дэгъэзыжыгъэ зэрэхушт хэккыплэхэм якъэгъотынккэ ныбжыккэ нэ чанхэм яшлогъэшхо ккэклэ.

— Эвелина, хэбзыхуыхьан лэф-шлэныр тапэки лъыбгъэккэотэн гухэлэ уила?

— Депутат мандатыр зэнэкхуоккэу шыккэм тетэу, хэдынхэм уахэлажхэу кызызрэдэпхыштыр зэккэми кыдгурэлэ. Ащ фэдэ опыт тлэккэу зэрэсйлэри мыщ дэжым кышыхьэгъэхьымэ сшлогъу. 2023-рэ ильэсым «Единэ Россияем» иллыккэ нэбгыришмэ сахэтэу зыккэ хэды-плэ округым икандидатэу сахэлэжхэагъ. Шыпкхэу плоттмэ, юрист лэфэу згъэ-цэккэрэмккэ ар кысшхьэпэшт, арышлэ, тапэки хэдынхэм сахэлэжхэуи хуын ыльэккышт.

— Адыгеим и парламентаризмэ и Мафэ ккэ уилофшлэгъухэм сьд кыяплотт?

— Кыныгъоу апэ кыккыхэрэр кыш-зэпачышхуэхэу силофшлэгъухэм сафэлъа-ло! Тиреспубликэ цыккырэ тикхэралыгъо-рэ хэхьоныгъэхэр ашлынхэу, щылаккэшлэ арылынэу, парламентаризмэм, цыфхэм хэбзэгъуэу ыккэ гъэцэккэ хабзэм цыхьэ зэрафашырэм аклуачлэ зэпстэумэ атеклэнэу афэсэлэ!

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр: **Эвелина Ананникова** и хьарзынэщ.

Шуагъэ зыхэлъ къэгъэлъэгъонхэр

Хабзэ зэрэхуыгу, АР-м шэныгэмрэ гэсэныгэмрэкӕ и Министерствэ лофтхэбзэ зэфэшхьафхэр адыгабзэмрэ адыгэ тхыбзэмрэ я Мафэ ехуыллэу зэхещӕх. Гъэтхэпэм и 1-м кыщегъэжыагъу и 31-м нэс клэлэцыкӕу ыгыплӕхэм къащегъэжыагъу гурыт ыкӕи апшӕрӕ еджаплӕхэм анэсыжыу лофтхэбзэ зэфэшхьафхэр ащыклоштых: адыгабзэмкӕ ыкӕи литературэмкӕ олимпиадэхэр, сочинениехэм ятхын, зэнэкӕокӕхэр, семинархэр, нэмыкӕхэр.

фашыным дӕлажӕх. Ар нэрылӕгъу кытфашыгъ Саидэрэ Фатимэрэ.

Гъонэжыкӕ Саидэ исыхат зыфӕгъыгъагъэр адыгэ ӕнӕр, адыгэ шхыныгъохэр, адыгэ ӕмӕ-псымӕхэр ары. Урыс пшысӕу «Унӕ цыкӕу» зыфилорӕр, джӕгукӕу «Шуахэр» кӕригъӕшыгъӕх. Гуыцӕлӕжӕхэмкӕ, хырыхыжӕхэмкӕ сыхъатыр баигъӕ. Нарт эпосым игероу «Пӕтӕрз» ироль Хъахъуко Тӕйбатӕ, Адыгӕкӕлӕ икӕлӕцыкӕу ыгыплӕу N 4-у «Чебурашка» зыфилорӕм икӕлӕплӕу кӕригъӕшыгъӕм икӕлӕцыкӕу лӕшӕу ыгъӕчӕфыгъӕх. Ахӕм кӕафихыгъӕ джӕголӕ зэфэшхьафхэр кӕригъӕлӕжыгъӕх, ацӕхэр кӕригъӕлӕжыгъӕх.

Шӕоцыкӕу Фатимӕ методикӕ гъӕнӕфагъӕ ӕкӕлӕу кӕлӕцыкӕу джӕгуным хӕтхӕзӕ цыхъӕ кӕызфаригъӕшын ылӕкыгъ. Ежӕ иусӕ цыкӕу зӕхылъагъӕм кӕшӕкыгъӕу, кӕулайныгъӕ-ӕлӕлӕсӕныгъӕу хӕлӕым кӕпкӕырыкызӕ, кӕлӕцыкӕу хӕм кӕамыхылӕкӕу усӕр аригъӕшӕгъ. Кӕлӕцыкӕу «Кушӕхӕлхэр» кӕригъӕлӕжыгъӕу. Кушӕм ӕмӕ-псымӕу рахылӕхэрӕм нӕуасӕ афишылӕгъӕх, ӕлӕлӕсӕныгъӕ хӕлӕу проекторыр ылӕ-федагъ.

Мы кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕу мыц фӕдӕ кӕлӕгъӕон зыцӕрекӕлӕкыгъӕм ипӕцӕр Гыц Сусан. Ац ылӕс пчӕагъӕ хуыгъӕу методикӕ гъӕнӕфагъӕ ӕкӕлӕу кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕм лоф шӕлӕ. «Нӕбзыр» кӕалӕм дӕт кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕхэм ялӕытыгъӕм, анӕх адыгӕ купыбӕ зилӕхэм ащыц. Кӕлӕплӕу мыц цылажӕхэрӕм ялофшӕагъӕ кӕгъӕлӕагъӕ кӕлӕцыкӕу хӕм жабзӕу алулӕым. Мастер-класс кӕзытыгъӕ кӕлӕплӕхӕу Саидэрэ Фатимӕрӕ ӕлӕлӕсӕныгъӕ кӕлӕагъӕ ямынӕлӕс кӕлӕцыкӕу хӕм жабзӕу тӕлӕшылӕу кӕзырагъӕушылӕу гъӕмкӕ.

Кӕлӕцыкӕу хӕм жабзӕу хӕгъӕхъӕгъӕ-нымкӕ шуагъӕ кӕзытыгъӕ сыхъатых ыкӕи шысӕтӕхылӕх ахӕр. Мыц фӕдӕ мастер-классхэр район зэфэшхьафхэм якӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕхэм нахыбӕрӕ кӕащатыр, шӕлӕгъӕх кӕыхынӕу шыт.

Лофтхэбзӕм икӕлухым Адыгӕ Хасӕм и Шытху тхылӕхэр аратыгъӕх Гъонэжыкӕ Саидӕ, Шӕоцыкӕу Фатимӕ, Хъахъуко Тӕйбатӕ.

КӕСЭБЭЖӕ Нӕфсӕт.
Сӕнӕхат ӕлӕлӕсӕныгъӕм хӕгъӕхъӕ-гъӕнымкӕ институтым инаучнӕ лофыш.

Сӕнӕхат ӕлӕлӕсӕныгъӕм хӕгъӕхъӕ-нымкӕ Адыгӕ республикӕ институтым лофтхэбзӕ зэфэшхьафхэр шыцӕхӕцӕх. Ахӕм ащыц гъӕтхӕлӕм и 12-м кӕалӕу Мыекъуапӕ икӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕу зӕи N 28-у «Нӕбзыр» зыфилорӕм зӕлухыгъӕ мастер-класс сыхъатху кӕыщатыгъӕхэр. Ахӕр янӕрылӕгъуыгъӕх шӕныгъӕмрэ гъӕсӕныгъӕмрӕкӕ Министерствӕм илофшылӕу Мамый Мариет, институтым ипӕцӕу Тхыагъӕ Фатим, ац игуадзӕу Шорӕ Жаннӕ, кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕхэм адӕлӕжӕрӕ методистӕу ӕлӕзӕо Марин, Адыгӕ Хасӕм итхӕматӕу Лымыщӕкӕ Рӕмзӕн, нӕмыкӕхэр. Кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕу «Нӕбзым» икӕлӕплӕхэм апае мастер-класс кӕагъӕлӕгъӕонӕу кӕырагъӕблӕагъӕх 2023-рӕ илӕсӕым ныдӕлфы-

бзӕмкӕу ӕзыгъӕджӕрӕ кӕлӕгъӕаджӕхэм ыкӕи кӕлӕплӕхэм язӕнӕкӕокӕу хӕлӕжӕагъӕху ыкӕи текӕныгъӕ кӕыдзыхыгъӕ кӕлӕплӕу Шӕоцыкӕу Фатимӕрӕ (Кошхӕблӕ район, кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕу «Налмӕсыр») ыкӕи призӕр хуыгъӕ Гъонэжыкӕ Саидӕрӕ (Адыгӕкӕлӕ, кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕу «Чебурашкӕ»). Ахӕр ялофшӕкӕу кӕытегушылӕгъӕ кӕодыхӕп, нӕрылӕгъу кӕагъӕлӕгъуагъ ялофшӕн зӕрӕклорӕм шыц пычыгъӕхэр.

Непӕ кӕлӕцыкӕу ылӕгъылӕм клорӕ сабийхэм адыгӕ гушылӕу агъӕфӕдӕрӕр зӕрӕмаклӕр хӕткӕи шӕфӕп. Нахыбӕрӕмкӕу урысыбзӕкӕу мӕгушылӕх, мӕгушысӕх. Джы ахӕм лоф адӕплӕныр ӕшӕлӕх, ау ежӕ кӕлӕплӕхэм яамали, якӕулайи рахылӕагъӕу кӕлӕцыкӕу хӕм жабзӕу хӕхъӕ.

Адыгеир дахӕу кӕыщӕагъӕлӕгъуагъ

Дӕу зылӕгъурӕ ыкӕи хъафизӕ бзылфыгъӕхэм язӕнӕкӕокӕу «Незримая красота» зыфилорӕр бзылфыгъӕхэм я Дунӕ мафӕ ипӕгӕклӕу Волгоград шыкӕуагъ.

Волгоград иныбжыкӕу организациеу «Пламя» зыцӕр зикӕшӕкӕу зӕнӕкӕокӕу Адыгеим икыгъӕу пшӕшӕшӕ хӕлӕжыагъ. Ахӕм анӕмыкӕу илӕс 18-м кӕыщегъӕжыагъу 40-м нӕс зыныбжӕ нӕбгырӕ 15 кӕкӕлопӕагъ. Ахӕр Астрахань, Волгоград, Ростов хӕхуыхэм, Краснодар краим кӕа-рыкыгъӕх. Мы проектӕр зыфӕлорышӕрӕр зипсауныгъӕ амалхэр зӕщыкӕогъӕ бзылфыгъӕхэр шылӕныгъӕм хӕгъӕгъӕзӕгъӕнхэр, обществӕм чыплӕ гъӕнӕфагъӕу шӕауытыныр ары.

Шӕолӕыр зӕнӕкӕокӕу кӕащыхъыгъӕхӕ Юлиа Цымбаловӕм, Алиа Пристанская ыкӕи Диана Зайцевӕм Адыгеир дахӕу Волгоград кӕыщӕагъӕлӕгъуагъ. Зӕнӕкӕокӕу ыпӕклӕу пшӕшӕшӕхэм орӕдкӕлоным, сценӕм дахӕу шыцӕклонхэм ыкӕи кӕышыгушылӕнхэм дӕгъуо зафагъӕхъазырыгъ.

Лофтхэбзӕр мӕфӕклӕу шыкӕлӕм тетӕу рекӕлӕкыгъ. Волгоград техникумым шӕджӕрӕ клӕлӕхэм Урысыем ошӕ-дӕмышӕ лофтхэбзӕ Министӕрствӕм ишӕу-

шӕхэр ащыгъӕху гъӕклӕрӕклӕгъӕу пшӕшӕшӕхэр сценӕм кӕыдашӕжӕх. Нӕбгырӕ пӕпчӕ кӕзӕрӕуыгъӕхэм нӕуасӕ зафашылӕгъ. Такыкӕу заулӕм зӕнӕкӕокӕу хӕлӕжӕрӕ пшӕшӕшӕхэм афӕгъӕхыгъӕу кӕбар гъӕшӕлӕгъӕныбӕ журим рагъӕшӕн алыӕкыгъ: сӕнӕхатӕу агъӕцӕклӕрӕр, тӕпӕклӕу гухӕлышӕлоу зыдагыгъӕхэр, агу рыхырӕ шхыныгъӕохэр ыкӕи гъӕм иуахӕтӕхэр псынклӕу, губзыгъӕу кӕалотагъӕх.

Нӕужым едзыгъуо зӕрӕзӕтеуыгъӕхэмкӕу лофтхэбзӕр лӕагъӕклотагъ. Пӕтӕуми

ашӕлӕгъӕшӕлӕгъӕоныгъӕр творческӕ зӕнӕкӕокӕу ары. Лӕаныкӕу пӕтӕумкӕи Адыгеим икыгъӕу лыкӕлӕхэм ясӕнаушыгъӕу кӕагъӕлӕгъуагъ.

Зӕнӕкӕокӕу «Незримая красота» зыфилорӕм клӕух дахӕу фӕзышыгъӕр пчыхъӕу джанӕхэм якӕгъӕлӕгъӕон ары. Шӕо зэфэшхьаф зилӕу джанӕхэр зыщыгъ пшӕшӕшӕхэр апкӕу ищыгъӕу, зӕхӕтху кӕырыкӕуагъӕх.

Мыц фӕдӕ апӕрӕ зӕнӕкӕокӕу Волгоград шыкӕуагъӕм текӕныгъӕр кӕыщы-дихыгъ Татьяна Степановӕм (Волгоград шыц). Адыгеим икыгъӕу пшӕшӕшӕхэм шытхуылӕхэр ыкӕи дипломхэр кӕахыжыгъӕх: Юлиа Цымбаловӕр — «Мисс Ӕрудиция», Диана Зайцевӕр — «Мисс Скромность», Алиа Пристанская — «Мисс Очарование» хуыгъӕх.

Типшӕшӕшӕхэм Адыгеир зӕрифӕшӕушӕу, гъӕшӕлӕгъӕонӕу, дахӕу зӕнӕкӕокӕу кӕыщӕагъӕлӕгъӕон, ныбджӕгушӕлӕхэр агъотынхӕу ыкӕи акӕуачӕу кӕыхын ылӕкыштыр зӕрӕбӕр ашӕшӕу хуын алыӕкыгъ.

Алексей ХЛОПОВЫР.
Хъафизӕхэм я Урысые обществӕ ичыплӕу организациеу Мыекъуапӕ дӕтым итхӕмат.

ХЬАГЬУР Тимур:

«Бзэджэшлагъэхэр зэрамышьанхэм кьулыкьур фэлорышлэ»

Федеральнэ кьулыкьур и Гьэорышлэ

Хьапсым кьидэклъыжьыгъэхэр щыленыгъэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэм фэгъэгъэшт кьулыкьур зэхэщэгъэнэу (пробация) ильэсклэ узэклэлэбэжьмэ УФ-м и Президентэу В. Путиным унашьо ышыгъ. Хьапс зытелыгъэхэу чыплэ кьин ифагъэхэм социальнэ лэпылэгъу афэхьугъэным, нэмыклэ бзэджэшлагъэхэр зэрамышьанхэм мы кьулыкьур афэлорышлэ.

ригъэуцожьынхэ фае. Зыпари кьидемылэу изакъоу кьызынэклэ, зытетыгъэ бзэджэшлэ гьогум техьажьын ыльэклышт. Ащ фэдэхэм социальнэ лэпылэгъу ядгъэгъотыныр, обществэм ыкли щыленыгъэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэмклэ тишлуагъэ ядгъэклыныр типшээрлы шьхьалэхэм ащыц.

Лэпылэгъу тызыфэхьухэрэм янахьыбэм бзэджэшлагъэ зэрахьагъэми, хабзэр аукуагъэми, ахэм ягумэклыгъохэр тэрклэ анахь шьхьалэх, анахьэу тилэпылэгъу кьежэхэрэмклэ. Бэрэ кьыхэклы цыфыр хьапсым кьызычлэклъыжыклэ ыгу клодэу, зымы имыщыклагъэу кьыщыхьоу: иунагъо шлокладыгъ, лофшлэплэ илэжэп, документхэр лэклэлэхэп. Арэу щытми, цыфыр щылен, шхэн фае. Икларыклэу щыленыгъэр ригъэжэжьынэу фай, ау пэрыохьухэр илэх. Хэбзэгъэуцугъэм зэхьоклыныгъэу фашыгъэм мыщ фэдэ цыфхэм лэпылэгъу афэхьугъэныр кьиделытэ,

ягъэгъотыгъэныр, лофшлэплэ лугъэхьэгъэнхэр.

— **2024-рэ ильэсым мы лэны-кьомклэ сыд фэдэ гухэлъа шыу-лэхэр?**

— Кьэралыгъо хэбзэ кьулыкьурхэр тигъусэу хьапсым кьычлэклъыжьыгъэхэм тадэлэпылэ, сыда плэмэ мы унашьом цыфыбэ кьызылэубыты. Хьапсым щылажээхэрэм ямызакъоу, унашьом дэлажээхэ зэклэ социальнэ учреждениехэр, ащ хэхьэх Адыгейм лофшлэнымклэ ыкли социальнэ хэхьоныгъэмклэ, гъэсэнэгъэмклэ ыкли шлэныгъэмклэ иминистерствэхэр ыкли мыхэм япхыгъэу лоф зышлэрэ учреждениехэр. Хьапсым кьычлэклъыжьыгъэхэр щыленыгъэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэм, ахэм щылэклэ тэрэз ялэу псэунхэм афэшлэ зэклэми тызэгъусэу зэрэфэлэклэу тишлуагъэ ядгъэклыныр фае. Ащ нэмыклэу, кьэралыгъо е сатыушлэ организациехэм ащылажээхэр лэпылэгъу афэхьунхэу шлоигъоныгъэ ялэмэ, мы унашьом игъэцэклэн кьыхэлэжьэнхэ альэклышт.

— **Хьапс зытелыгъэхэмклэ сыда анахь шьхьалэр?**

— Ахэмклэ анахь шьхьалэр зэпхыныгъэ адытилэныр ыкли лэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр ары. Бэхэр фаех тадэгущыленэу, ящылэклэ-псэуклэ нахьышлум ыльэныкьоклэ зэблахьун зэралэклэ-

Мы унашьор тиреспубликэ зэрэщэгъэцэклэрэм фэгъэхьыгъэу гушылэгъу тыфэхьугъ бзэджэшлэхэм пшьэдэклъыжэ ягъэхьыгъэнымклэ федеральнэ кьулыкьур и Гьэорышлэплэу Адыгэ Республикэм щылен истаршэ инспекторэу, хэгъэгъоу кьулыкьур иподполковникэу Хьагъур Тимур.

— **Тимур, обществэм клэрымычыгъэхэу бзэджэшлэхэм пшьэдэклъыжэ ягъэхьыгъэным епхыгъэ Лофыгъохэм уафэгъэ-загъ. «Пробацием» сыда кьиклырэр? Хьапсым кьычлэ-кьыжыгъэхэр обществэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэм сыдэу-щтэу ишлуагъэ кьэклошлэ?**

— «Пробацием» кьиклырэр уголовнэ-правовой нэшанэ илэу хьапс зытиральхьагъэхэу, джащ фэдэу бзэджэшлагъэ зышлагъэхэр зыцагъэлпщынэхэрэ учреждениехэм кьачлэклъыжьыгъэхэу щыленыгъэм чыплэ кьин ригъэуцугъэхэм лэпылэгъу афэхьугъэныр ары. Зигугъу кьэатшыгъэ купым хахьэхэрэм яфитыныгъэхэр кьэухьумэгъэнхэм мы унэ-шыуаклэр фэлорышлэшт.

Мы кьулыкьур исубъектхэм, ыпэклэ зэрэщытыгъэм фэдэу, уголовнэ-гъэцэ-клэкло системэм имызакъоу, джы гъэцэклэкло хэбзэ кьулыкьур, цыфхэм лофшлэплэ чыплэхэр языгъэгъотырэ кьулыкьур, джащ фэдэу социальнэ ыкли медицинэ фэлэ-фашлэхэр языгъэгъотырэ учреждениехэр хэхьагъэх. Мы унэшьуа-клэм игъэцэклэн мэхьанэшхо раты. Ахэм икларыклэу бзэджэшлагъэ зэрамышьа-нымклэ, щыленыгъэм хэгъэгъозэжьыгъэн-хэмклэ мы кьулыкьур амалышлэу щыт. Ары унашьом имэхьэнэ шьхьалэр.

— **Мы уахьтэм Адыгейм ащ фэдэ лэпылэгъу зэжыгъэгъо-тыхэрэ исыха?**

— Гушылэм пае, хьыкумым иунашьоклэ хьапсым члэсыгъэ цыфыр кьызычлэ-кьыжыклэ, лофшлэплэ, гъэсэнэгъэ ыкли сэнэхьат зэригъэгъотын, клэклэу кьэплон хьумэ, щыленыгъэм зыхигъэгъозэжьын, джащ фэдэу хьапсым члэсыфэ шлокладыгъэ социальнэ зэпхыныгъэхэр зыпкь

Хьыкумым иунашьоклэ хьапсым члэсыгъэ цыфыр кьызычлэклъыжыклэ, лофшлэплэ, гъэсэнэгъэ ыкли сэнэхьат зэригъэгъотын, клэклэу кьэплон хьумэ, щыленыгъэм зыхигъэгъозэжьын, джащ фэдэу хьапсым члэсыфэ шлокладыгъэ социальнэ зэпхыныгъэхэр зыпкь ригъэуцожьынхэ фае. Зыпари кьидемылэу изакъоу кьызынэклэ, зытетыгъэ бзэджэшлэ гьогум техьажьын ыльэклышт. Ащ фэдэхэм социальнэ лэпылэгъу ядгъэгъотыныр, обществэм ыкли щыленыгъэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэмклэ тишлуагъэ ядгъэклыныр типшээрлы шьхьалэхэм ащыц.

джащ фэдэу анахь шьхьалэу кьыхигъэ-щыпэр икларыклэу бзэджэшлагъэ зэрамышьанхэм ахэр щыухьумэгъэнхэр ары.

— **Блэклъыгъэ ильэсым унэшьуа-клэр аштагъ ыкли уцугъо-уцугъоу ар щыленыгъэм щыпхыра-щыщт. Ахэм ягугъу кьыт-фэлшлэгъэм дэгъугъэ.**

— 2024-рэ ильэсым кьыщегъэжыгъэу «пробацием» епхыгъэ унашьом лэны-кьуйтлуклэ лоф ышлэшт: гъэцэклэкло ыкли уголовнэ-гъэцэклэкло системэм. Апэрэр зыфэгъэхьыгъэщтыр хьапс зытелыгъэхэр ары. Ятлонэрэм кьыделытэ хьапсым ыкли гьогу занклэ зыщытырагъэуцожьы-рэ учреждениехэм ачлэсхэр кьычлэклъы-жынхэм фэгъэхьазырыгъэнхэр. Ащ хэхьэ социальнэ зэпхыныгъэхэр кьыз-фагъэфедэхэзэ псэуплэ, гъэсэнэгъэ, медицинэ ыкли юридическэ лэпылэгъу

щтымклэ упчлэжыгъэу ташынуэ. Психологическэ лэпылэгъум мэхьанэшхо илэ. Цыфыр хьапсым кьычлэклъыжыгъэу шьхьа-фит зыхьужьыклэ, аужырэ ильэси 5 — 10-м ищыленыгъэ зыщызырихьоклыгъэ кьэралыгъом егъэгъэжы. Зэфэхьысыжыгъэу сшыгъэхэмклэ, апэрэ мафэхэм ахэр мыгупсэфхэу, зымы имыщыклагъэхэу кьащэхэу. Лэпылэгъу арагъэгъотырэми зэрищыклагъэу щыгушлукьхэрэп. Арэу щытми, ахэм уналэ атемытэу, ящыклэгъэ лэпылэгъур зямыгъэгъотыклэ, обществэм хэгъэгъозэжьыгъуаехэ хьушт.

— **Мы купым хахьэхэрэм сыдэу-щтэу лэпылэгъу шыуафэхьура?**

— Пшыныгъэ зыщарагъэхьырэ уч-реждениехэм кьачлэклъыжынхэм ильэс-ныкыо илэу психологиим, социальнэ лофшлэным, медицинэм ыкли плуныгъэм альэныкьоклэ специалистхэм ахэм егъэ-джэнхэр афызэхэщэх. Цыфхэм лофшлэ-

плэ чыплэхэр языгъэгъотырэ кьулыкьур илофшлэхэр кьаклохэзэ рагъаджэх, лофшлэплэ чыплэу щылэхэм ащагъэгъуазэх, хьапсым члэсхэу сэнэхьат зэрагъэгъотын альэклыныр амал араты, ыпклэ зыхэмылэ егъэджэнхэр афызэхэщэх. Джащ фэдэу щыленыгъэм хэгъэгъозэжьыгъэным ыкли шлушлэным апылэ организациехэм ялы-кдохэр ахэхьэх. Зыгорэклэ цыфым шьон пытэхэм ыкли наркотикхэм альэныкьоклэ гумэклыгъохэр илэхэмэ е илагъэхэмэ зигъэхьужьын ыльэклынуэ программэм хагъэуцо. Цыфыр хьапсым члэсызэ гъэ-лэушыгъэ шлыклэм тетэу зэрэлпылпъэ-хэрэм кьыхэклэу шьон пытэхэр ыкли наркотикы кьызфигъэфедэн ыльэклырэп. Ау шьхьафит зыхьужьырэп, мы зеклоклэ дэйхэм дахьыхын ыльэклышт. Шьхьафит зэрэхьужьыгъэр хигъэунафыкыизэ, ешьуа-гъэм хэтэу бзэджэшлагъэ зэрихьаным ишынагъо кьэуцу.

— **Республикэмклэ мы уахьтэм Лофхэм язытет сыдэу щыт?**

— 2024-рэ ильэсым мэзаем ехьулэу шьхьафит хьугъэхэм япчъагъэ нэбгырэ 1114-рэ мэхьу. Унашьом кьызэрэдыхэ-лпытагъэу, социальнэу щыленыгъэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэм ыкли япсауныгъэ зэтэгъэуцожьыгъэным афэшлэ хьапс зы-телыгъэ нэбгырэ 12-мэ кьулыкьур зыкыфагъэзагъ. Мыекъуапэклэ нэбгыри 7, ахэм ащышлэу нэбгыри 4-р лофшлэплэ фаехэу, нэбгыри 2-р социальнэ тынхэм кьыклэлэуэхэу. Социальнэ лофыгъоу зыкызырафагъэзагъэхэмклэ зэклэми лэпылэгъу арагъэгъотыгъ. Джащ фэдэу Мыекъопэ, Джэдже, Тэхьутэмыкьое районхэм ащыпсэхьэрэ лофшлэплэ чы-плэ ыкли социальнэ лэпылэгъу фаехэу кьулыкьур зыкыфагъэзагъ. Подразде-лением икулыкьушлэхэр ахэм ялофхэм защагъэгъуазэ, нэужым унашьоу ашы-гъэм елытыгъэу лэпылэгъу афэхьуштых.

— **Хьапсым кьычлэклъыжы-гъэхэр щыленыгъэм нахь псынклэу хэгъэгъозэжьыгъэнхэм илофыгъохэм бзэджэшлэхэм пшьэдэклъыжэ ягъэхьыгъэным-клэ федеральнэ кьулыкьур фэ-гъэзагъ. Ащ нэмыклэу хэта мыхэм джыри лэпылэгъу афэ-хьурэр?**

— Социальнэу щыленыгъэм хэгъэгъо-зэжьыгъэнхэмклэ, социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымклэ бзэджэшлэхэм пшьэ-дэклъыжэ ягъэхьыгъэнымклэ федеральнэ кьулыкьур ежэ кьепхыгъэу лоф зышлэрэ шьолырхэм зэзэгъыныгъэу 8 адышлыгъ. Ахэр АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэм-рэклэ, псауныгъэр кьэухьумэгъэнымклэ, лофшлэнымклэ ыкли социальнэ хэхьоны-гъэхэмклэ иминистерствэхэр, цыфхэм лофшлэплэ ягъэгъотыгъэнымклэ кьэралы-гъо кьулыкьур и Гьэорышлэплэу АР-м щылэр, мысатыушлэ автоном организациеу «Здоровый город» зыфилорэр, «Адыгэ республикэ наркологии диспансеры», мыкьэралыгъо мысатыушлэ организациеу «Адыгэ Республикэм иочылхэм я Па-латэ», нэмыклэхэри.

КИАРЭ Фатим.

Шыхъужьыр ащыгъушшэщтэп

ДзэкIолIхэм зэрахьэрэ лыхужьныгъэр егъэшлэрэу цыфхэм кьахэнэ. Псышлуапэ дэт гурыт еджаплэу N 80-м бэмышлэу кыщызэлуахыгъэ мыжобгур зыфэгъэхыгъэр хэушъафыкыгъэ дзэ операцием лыхужьныгъэ цызэрихьэзэ фэхыгъэ тичыплэгъу лы шлагъоу Хушт Рэщид Биболет ыкьор ары.

хэлэжъэгъагъэхэр шыгъупшэу зыпарэкли кыыхэклэгъэп. Ахэр тIури ясэнахьаткIэ

Хушт Рэщидэ милицием иеджаплэу Шъачэ дэтыр кызыеух нэужым Псышлуапэ и ОВД Iоф щиллагъ. Къыщагъ. Пшъэшъэжыиу Миланэ зэдаплугъ. Ятэ кызыщыхъугъэ чылэу Шэхэклэй лъытэныгъэ ин зэрэфишлэрэм ишыхьатэу дзэ операцием хэлэжъэ зэхъум макъэ зэрэзэрагъэлужьырэ гушылэу «Сикамо» зыфилорэр ыгъэфедэщтыгъ. А чыплэм шыпсэурэ ныбжьыкIэхэр, хабзэ зэрэхъугъэу, джащ фэдэу зэдэжъых. Ипшъэрылхэр дэгъоу ыгъэцакIэхэзэ, зышъхамысыжъэу ар зэуагъэ. НамыкIэуи зеклон ылэкIыштыгъэп, ыгу кыфидэщтыгъэп, сыда плэмэ ятэжытIуи: Хушт Хаджы-рэт Махьмудэ ыкьомрэ Хэхх Нур Аюбэ ыкьомрэ Хэгъэгу зэошхом чанэу зэрэ-

кIэлэегъэджагъэх, заом орденхэр къащыфагъэшъошагъэх. Рэщидэ ышнахьыкIэу Къамболэти нахьыжым ыуж итэу хэушъафыкыгъэ дзэ операциер зыщыкIорэ чыплэм кIуагъэ.

2022-рэ илэсым чъэпыогъум и 5-м Рэщидэ дунаим ехыжыгъ. ХышлуцIэ Шапсыгъэ шыщ кIалэр илэс 40-м джыри нэсыгъагъэп, неонацистхэм алуцужьызе Донецкэ Народнэ Республикэм икIалэу Артемовскэ дэжэ лыхужьныгъэ зэрихьэзэ цыфэхыгъ. Шэхэклэй ар цагъэтыллыгъ ищыкIэгъэ дзэ Iофтхьабзэхэр зэрифэшъуашэу дызэрахьэхэзэ. Хушт Рэщидэ Биболет ыкьом идунай зэхъожь нэужым Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиним и

УказкIэ Лыхужьныгъэм иорден кыфагъэшъошагъ. Унагъом ыцIэкIэ тын лъапIэр кызыратыжыгъэр ащ ышыпхъоу Фатим. Ядэжъ ащ кыщэжыгъэх ыш ыгъэфедэщтыгъэ пкыгъо зэфэшъафхэр: бронжилетыр, каскэр, дзэ шъуашэм шыщ нэмыкI пкыгъохэр.

Хушт Рэщидэ илахьылхэр, кыпэблагъэхэр, иныбджэгъухэр ыкли дзэуагъэхэр кIэщакIо зыфэхъугъэ Iофтхьабзэм кыдырагъэштагъ Псышлуапэ ишлушIэ фондэу «Из прошлого в будущее» зыфилорэм итхьаматэу Юлия Коноваловам, Шъачэ и Къэлэ ЗэлукIэ идепутатэу Хушт Заур, Псышлопэ районым иадминистрации, къалэу Шъачэ гъэсэнныгъэм кIэ ыкли шIэныгъэмкIэ и Гъэлорышлэплэ ялыкIохэм, гурыт еджаплэу N 80-м икIэлэегъаджэхэм ыкли нэмыкIхэм.

Я 80-рэ еджаплэу ар зычIэсыгъэр Урысые патриотическэ проектэу «Лыхужьым ипарт» зыфилорэм апэу хэ-

лэжъагъэхэм ащыщ. Мы Iофтхьабзэр зыфитегъэпсыхьагъэр кыткIэхъухьэхэрэм ятарихь ашIэныр, хэгъэгум исхэм лыхужьныгъэу зэошхом цызэрахьагъэр, ядзэ пшъэрыл агъэцакIэзэ блэнагъэу кьахэфагъэр хэмыкIокIэжыныхэр ары. Джы мары еджаплэу N 80-м Хушт Рэщидэ ыцIэ епхыгъэ партэ чIэт хъугъэ. Ащ лыхужьным исурэт, щыIэныгъэ гъогоу кыкIугъэр, тын лъапIэу кыфагъэшъошагъэхэр ыкли нэмыкIхэр щалэгъуштых.

Мы Iофтхьабзэм хэлэжъагъэх тичыплэгъу лыхужьыгъэ игупсэхэр, иныбджэгъухэр, къулыкъу дзыхыгъэхэр, Псышлопэ районым иадминистрации, шушIэ организациехэм, общественнэ движение «Адыгэ Хасэм» ялыкIохэр, зычIэсыгъэ еджаплэм икIэлэегъаджэхэр ыкли икIэлэеджакIохэр, волонтерхэр, юнармейцэхэр.

НЫБЭ Анзор.

Сурэтхэр авторым иех.

Къольхъэшхо язытыгъэр аубытыгъ

Урысыем и Следственнэ комитет Адыгэ РеспубликэмкIэ иследственнэ Гъэлорышлэплэ иотделэу мэхьэнэ ин дэдэ зилэ Iофхэм язэхэфын фэгъэзагъэм Дагыстан шыщ хульфыгъэм уголовнэ Iоф кыфызэлэуихыгъ.

Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 291-рэ статья ия 4-рэ Iахь ипунктэу «б-м» зигугъу кышлырэ бзэджэшлагъэр зэрэзэрихьагъэм, къольхъэшхо зэраритыгъэм пае ар аубытыгъ.

Урысыем щынэгъончъэнымкIэ и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэлорышлэплэ иматериалхэм атэтэу уголовнэ Iофыр кызызлуахыгъ.

Следствием зэригъэунафыгъэмкIэ, 2024-рэ илэсым ищылэ мазэ Дагыстан шыщ хульфыгъэм икIалэ уголовнэ пшъэдэкIыжъэ рамьыгъэхьыным пае Урысые Федерацием щынэгъончъэнымкIэ и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэлорышлэплэ иIофышIэ сомэ мин 500 хъурэ къуальхъэ ритыгъ.

Къуальхъэр аритыгъэ нэмыIэу бзэджэшлагъэ зезыхьагъэр аубытыгъ. Джыдэдэм уголовнэ IофымкIэ следственнэ ыкли процессуальнэ Iофтхьабзэхэр зэрахьэх.

Урысыем и Следственнэ комитет АР-мкIэ иследственнэ Гъэлорышлэплэ

Гандбол

Адыгеим икомандэ итеклоныгъ

Урысыем ичемпионат и Суперлигэ хэлэжьэрэ «АГУ-Адыифым» кьалэу Ижевскэ щырилэгъэ ешлэгъур кыхыгъ, мы спорт лъапкыр зыгу рихъэу республикэм щыпсэхэрэр ыгъэгъуагъэх.

«Университет» (Ижевск) — «АГУ-Адыиф» (Мыекьуапэ) — 20:26 (9:14).

Командэхэм ахэт ешлэкӀохэм якъэгъэлъэгъон-хэм шъуащытэгъэгъуазэ:

«Университет»: Вахрушев — 7, Береснев — 4, Басанговар — 3, Низовцев — 2, Жуковар — 1, Альшиановар — 1, Минабутдиновар — 1, Шкляевар — 1.

«АГУ-Адыиф»: Миловар — 7, Кобл — 5, Болоба — 4, Терлецкая — 3, Краснокутская — 2, Бондаренкэр — 2, Томилиар — 2, Кавера — 1.

Илъэсипшым ехъугъэу Мыекьуапэ икомандэ Ижевскэ теклоныгъэр кыхыдихын ылъэкӀыгъэп. Мы зэлукӀэгъур зырагъажьэм, апэрэ лӀгуаор кьэлапчъэм дэздэгъэр бысымхэм яешлэкӀоу Карина Минабутдиновар ары. «АГУ-Адыифым» псынӀкӀэу пчъагъэр зэфӀэдиз ышыгъ, нӀужым иешлэкӀэ ригъэхъугъ. Такьикъ

заулэм кыхыкӀоцӀ типшъашъэхэм зэлъыпытӀэу лӀгуаор кьэлапчъэм дӀдзэгъ, пчъагъэр — 6:3. НӀужым лӀгоуи 8-кӀэ бысымхэм апӀэ ишыгъэх. Такьикъи 9-рэ Ижевскэ игандболисткэхэм лӀгуаор кьэлапчъэм дӀдзэн алъэкӀыгъэп. АпӀэрэ таймыр 14:9-у Адыгеим илӀыкӀохэм кьахыгъ.

ЯтӀонэрэ едзыгъоми тигандболисткэхэр нахъ лъэшэу ешлэгъэх. Мы уахътэм дӀгъу дӀдӀзу зыкьагъэлъэгъуагъ Кобл ЗуретӀ, Дарья

Миловам ыкӀи Ангелина Болоба. Мы пшъэшъищмӀэ лӀгоу 16 кьэлапчъэм дӀдзэгъ. Пчъагъэр 26:20-у зӀлукӀэгъур аухыгъ, тикомандэ теклоныгъэр кыхыдихыгъ.

— УхъумэнымкӀэ пшъэрылъэу зыфӀэдгъэуцужьыгъэр зӀрӀдгъэцӀагъэм лъэшэу сигъэрзэгъ. Ешлэгъур етымыгъажьӀзӀ пшъашъэхэм ясӀуагъэр

зӀкӀэ кьагурыӀуагъ, кьэлӀпчъэӀутхэри цыхъэшлэгъоу ешлэгъэх, — кьыӀуагъ «АГУ-Адыифым» итренер шъхьалӀэу Наталья Дерепаскэм.

Я 7-рэ турым изӀфӀэхьысыжъхэр:

«Ростов-Дон» (Ростов-на-Дону) — «Лада» (Тольятти) — 33:22, «Черноморочка» (Новороссийск) — «ЦСКА» (Москва) — 28:25, «Кубань» (Краснодар) — «Астраханочка» (Астрахань) — 28:31, «Университет» (Ижевск) — «АГУ-Адыиф» (Мыекьуапэ) — 20:26, «Динамо-Синара» (Волгоград) — «Ставрополье» (Ставрополь) — 28:31, «Луч» (Москва) — «Звезда» (Звенигород) — 30:39.

Командэхэр зыдӀщыт чӀыпӀэхэр ыкӀи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

КупӀэу «А-р»:

1. «Ростов-Дон» — 54.
2. «ЦСКА» — 45.
3. «Астраханочка» — 42.
4. «Лада» — 38.
5. «Черноморочка» — 36.
6. «Кубань» — 27.

КупӀэу «Б-р»:

1. «Динамо-Синара» — 32.
2. «Звезда» — 31.
3. «Ставрополье» — 17.
4. «АГУ-Адыиф» — 16.
5. «Луч» — 6.
6. «Университет» — 4.

ЗичӀэу ешлэгъур «АГУ-Адыифым» Мыекьуапэ щырилӀэшт, гъэтхапэм и 20-м командӀэу «Динамо-Синара» зыфилорӀэр тыхьа-кӀэшт. ЗӀнӀэкъокъум ипӀэшлорыгъэшъ едзыгъо аухынымкӀэ типшъашъэхэм ешлэгъуи 3 кьафӀнагъ.

Зэхъышагъэр ыкӀи кьыдзыгъэкьыр:
АР-м лъӀпкъ лӀфхэмкӀэ, лӀкьыб кьӀралхэм ащыпсӀэр тилъӀпкьэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кьӀбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр: 385000
кь. Мыекьуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдӀщыӀэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнӀэр: 52-16-79

Редакцием авторхэм кьаӀихырӀэр А4-кӀэ заджӀэхэр тхьапӀэхэу зипчъагъӀэ 5-м емыхъухэрӀэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рӀэ дӀгъэу, шрифтыр 12-м нахъ цӀыкӀунӀэу щытӀэп. Мы шапхъэхэм адимыштӀэр тхыгъэхэр редакцием зӀкӀегъӀэкӀожьых.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
УФ-м хъутын лӀфхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зӀлгы-лӀсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чӀыпӀэ гъӀорышлӀапӀ, зӀраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

ЗыщыхаутырӀэр
АО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
кь. Мыекьуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗӀкӀэмкӀи пчъагъэр
4178
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 438

Хъутыным узщыкӀӀэтхӀэнӀэу щыт уахътӀэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкӀӀэтхӀэгъэх уахътӀэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалӀэр
МӀэшлӀэкъо С. А.

Редактор шъхьалӀэм игуадзӀэр
ТӀэу З. Дз.

ПшъӀэдӀкӀыжъ зыхьырӀэ секретарыр
ЖакӀэмыкьо А. З.